

**ПОРІВНЯЛЬНО-КРИТИЧНА ОЦІНКА
ЗМІН В СИСТЕМІ НОРМАТИВНИХ
АКТІВ, ЩО РЕГУЛЮЮТЬ ДІЯЛЬНІСТЬ
ІНСТИТУТУ АДВОКАТУРИ**

Необхідність реформування інституту адвокатури в Україні, яке відбулось 05.07.2012 р. із прийняттям Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», була обумовлена рядом фактів, серед яких не останню роль відігравали також і відповідні міжнародні зобов'язання, взяті Україною, зокрема, і перед радою Європи. Як зазначалось у пояснювальній записці до проекту закону, – адвокатура відіграє важливу роль у житті українського суспільства, що, в свою чергу, вимагає від неї високої професійності, незалежності та ефективності щодо здійсненні своїх функцій. Прийняття, у зв'язку із цим, нового Закону про адвокатуру мало б сприяти досягненню відповідних цілей та завдань, які ставляться перед цим інститутом, та які не можна було повною мірою реалізувати у межах існуючого законодавства, адже, як стверджується, переважна більшість його положень не відповідає сучасному стану суспільних відносин і викликам, що постали перед українською адвокатурою.

Попередній Закон «Про адвокатуру», визначав види адвокатської діяльності, до яких, зокрема, відносилось посвідчення копій документів у справах, які ведуться адвокатом, та вказував також, що, окрім прямо визначених законом видів адвокатської діяльності, адвокат може здійснювати й інші види юридичної допомоги, передбачених законодавством (стаття 5). Таким чином, адвокатом могли здійснюватись тільки ті види діяльності, що були прямо дозволені законодавством.

У свою чергу, новий Закон «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», а саме стаття 19, встановлює, що перелік видів адвокатської діяльності є, фактично, невичерпним, оскільки зазначено, що адвокат має право займатись також іншими видами адвокатської діяльності, не забороненої законом. Очевидно, що дана законодавча зміна обсягів адвокатської діяльності носить позитивний харак-

тер, з огляду на те, що сфери, у яких сьогодні виникають потреби в отримання кваліфікованої правової допомоги, постійно збільшуються.

основними відмінностями Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (05.07.2012 р.) від Закону України «Про адвокатуру»(19.12.1992 р.)є:

1) створення та функціонування Єдиного реєстру адвокатів України, який буде вестись радою адвокатів України з метою збирання, зберігання, обліку та надання достовірної інформації про чисельність і персональний склад адвокатів України, адвокатів іноземних держав, які відповідно до цього Закону набули право на заняття адвокатською діяльністю в Україні, про обрані адвокатами організаційні форми адвокатської діяльності. внесення відомостей до Єдиного реєстру адвокатів України здійснюється радами адвокатів регіонів та радою адвокатів України;

1)положення щодо створення Національної асоціації адвокатів України, яка об'єднує всіх адвокатів України та утворюється з метою забезпечення реалізації завдань адвокатського самоврядування;

3) розширення існуючих видів адвокатської діяльності та гарантій адвокатської діяльності, визначений зміст адвокатської таємниці і ефективний правовий механізм її захисту

4)регулювання питань відносно напряму адвокатом адвокатського запиту: визначений круг питань і адресатів, до яких може складатися і прямувати адвокатський запит.

Щодо самих же професійних прав адвокатів, то жодних істотних, потрібних та очікуваних змін новий Закон про адвокатуру не забезпечив.

Новим законом обсяг професійних прав адвокатів кількісно збільшено, проте, здебільшого, не шляхом якісних змін, а шляхом, фактично, штучного виокремлення певних прав із переліку тих, що гарантувались і раніше.

Насамкінець, необхідно зауважити, що про певний популістський характер проведених на сьогоднішній день реформ адвокатури, можна зробити також висновок і з того, яким чином в ці реформ було включено питання мови, на якій правова допомога має надаватися. так, 03.07.2012 р., тобто приблизно за місяць до прийняття нового Закону про адвокатуру, у чинний на той час закон було внесено доповнення, а саме статтю 6а, якою було встановлено, що мова юридичної допомоги визначається статтею 17

Закону України «Про засади державної мовної політики», якою, в свою чергу, закріплено, що адвокати надають юридичну допомогу фізичним і юридичним особам державною мовою або іншою мовою, прийнятною для замовника, тобто мова юридичної допомоги визначається виключно замовником. При цьому, очевидно, що перелік таких «бажаних мов» може бути значно більшим, навіть за офіційної визначення у статті 7 цього ж закону 18 регіональних мов або мов меншин України. З огляду на те, що серед видів адвокатської діяльності, окрім надання правової інформації, консультацій та роз'яснень з правових питань, відноситься також і складання різного роду документів правового характеру, – можливість реального виконання зазначеного вище положення про надання адвокатом правової допомоги клієнту на визначеній ним мові є, майже, нездійсненим. у той же час, за невиконання своїх обов'язків, передбачених законодавством, тобто у разі незабезпечення або обмеження права клієнта на отримання правової допомоги прийнятною для нього мовою, адвокат може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності.

те, що обов'язок надання замовнику правової допомоги прийнятною для нього мовою покладається виключно на адвокатів, і жодним чином не стосується інших осіб, які надають професійні послуги у сфері права, не перебуваючи при цьому у статусі адвоката, – розглядається ще і як аргумент на користь того, що за сьогоденних умов законодавчого регулювання адвокатської діяльності набуття статусу адвоката є, скоріше, обтяжливим фактором, ніж професійною необхідністю.

отже, проаналізувавши вище викладене, можна зазначити, що ухвалення Закону стало важливим кроком на дорозі побудови ефективних механізмів забезпечення захисту прав, свобод і інтересів людини і громадянина.